האם יהיה צבא אחיד?

מלחמת העצמאות לימדה את הערבים כי חולשתם העיקרית היא בפירודם. אולם אין זה אומר כי הם מסוגלים להתגבר על חולשה זו. כינוס מפקד הצבאות שנערך לפני ארבעה שבועות בקאהיר (למעלה) היה נסיון נוסף בכוון זה. גלאב, מפקד הלגיון, לא יכול היה להשתתף מחמת היותו ממוצא לא־ערבי. המחלוקת האחדונה שנתגלעה באה בעקבות ההצעה האמריקאית להקים ארגון הגנה מרחבי שיכלול את עיראק, תורכיה והלבנון. מצריים, התובעת עמדה אנטי־בריטית, התנגדה. הסיכויים לאחדות צבאית התרחקו עוד יותר. בציור מימין: מפה המראה את כל צבאות ערב, שהופיעה בצירוף מאמר בשבועון המצרי אחר סאעה. מאמר זה הוא אחד מרבים שהופיעו בזמן האחרון בעתונות הערבית. הגישה הכללית של המאמרים: הערבים רחוקים עדיין מאיחוד צבאותיהם.

המערך הפולי־טי: האם הם מסוגלים?

הצבא שולט

במצרים, מנהיגת המרחב, שולט הצבא. משטר ההפיכה של נגיב חייב לטפח אותו כי בו טמון כוחו ורק בעזרתו יוכל לבצע את תוכניותיו. כיום אין לצבא המצרי כל תפקיד מלחמתי ברור — הוא רק גדל מדי יום. אולם משטר המטפח צבא גדול סופו להשתמש בו.

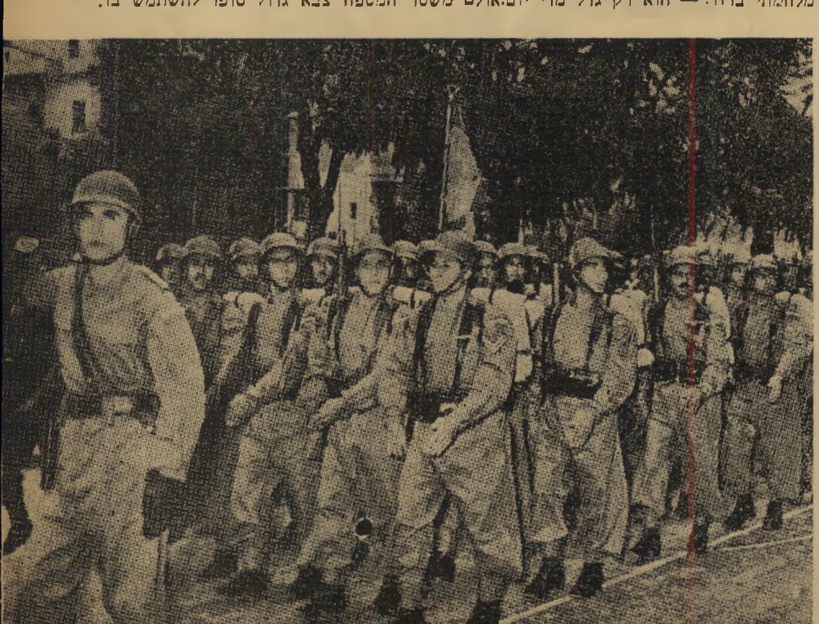

אוירה מלחמתית

צבא הלבנון רחוק מלהיות כוח רציני. הוא אינו עולה, בציודו ורמתו המקצועית על כוח משטרתי ממוצע. אולם האווירה הכללית במרחב אילצה את הלבנונים להפגין סולידריותם כלפי יתר מדינות ערב על ידי הגדלת כוחותיהם המזוינים.

אלה הן העובדות — סיפה מן הים. מה הן מלמדות אותך?

אם הגך, או היית, חייל בשורות קרבי, תוכל ללמוד הרבה גם מן הפרטים הקטנים שבכל תמונה. אם לא, יספרו לך גם התמונות השלמות סיפור די ברור.

התהליך אינו שוה בכל הארצות. מצרים צועדת בראש, הן בהתפתחות המקצועית והן בהתפתחות הנפשית. אחריה צועדת סוריה, אשר גם בה שולט הצבא כחוט־השדרה של המדינה. ירדן מתפתחת בעיקר בשטח הגיוס הפעמי. סעודיה עניה בכוח ממשי, אך עשירה בנפט ודולארים — שני אמצעי־כוח חשובים. לבנון ותימן עודן כוחות מבוטלים.

מעצמה צבאית אשר ישראל נתקלה בה עד כה אך מעט היא עיראק, המצפה כיום למשלוח נשק אמריקאי ניכר. במלחמה האחרונה לא הגיע הכוח העיראקי לכלל מערכה: הוא נשלח למישולש ככוח־מגן, אך לאחרונה נתגלה כי לא ניתנו לו כמויות הציוד והדלק שה ו דרושות לפעולות תוקפנות רציניות. אילמלי כן, יתכן ותולדות מלחמת־העצמאות היו שונות במידת־מה.

●

רגילים בישראל לבוז לכוח ערבי מתוך טענה שטחית שחברה מפגרת אינה יכולה להקים צבא טוב.

בשיחה עם צות־החוקרים של העולם הזה, אמר סגן־אלוף ד"ר ישראל בר, המתאר קן הצבאי הידוע ואחד ממתכנני המיבצעים של צבא הגנה לישראל במלחמה האחרונה.

„נכון: מדינה כמו מצרים, בשלב הנוכחי, אינה יכולה להתמודד בשדה־הקרב עם מעצמה עולמית, כמו ברית־המועצות. אולם אין פרוש הדבר שמצרים או גם יכולה להוות איום רציני ביותר על קיום ישראל. לא חסרות בהיסטוריה דוגמאות של חברה נחשלת שהצטיינה בקרב. פרוסיה של המלך פרידריך הגדול הוא דוגמה בולטת.

מצרים אומנם מדינה מפגרת. אולם מדינה מפגרת של 20 מיליון נפש, בה שולט גנרל המקדיש את עיקר כוחו לפיתוח הצבאי, יכולה להקים כוח צבאי חזק. אין זה בלתי־אפשרי למדינה כזאת להקים צבא של 200 אלף איש — דבר שעודנו רחוק כיום, אך יכול בהחלט לקום מחר.

לפיכך השאננות אינה במקומה כלל וכלל."

גם מבחינה טאקטית אין הצבאות הערביים שוקדים על שמריהם. כמעט בכל ארצות ערב, ובעיקר במצרים ובסוריה, פועלים כיום יועצים צבאיים גרמניים, אנשים שהתנסו בקרבות הגדולים ביותר של ההיסטוריה.

סבור סגן־אלוף בר: „קשה להעריך את מידת יעילותם של יועצים אלה. נשמעי בפיהם תלונות רבות שאי אפשר לעבוד עם הערבים אולם בשטח המקצועי גרידא: גיבוש המבנה הצבאי, שיטות הדרכה והקמת תעשיה צבאית, יכולים יועצים כאלה לפעול פעולה בעלת חשיבות רבה ביותר".

●

זהו אות־אזעקה.

המצב מתפתח במהירות. הוא נוגע לעצם קיום המדינה. הוא תובע מכל אחד מאזרחי המדינה מחשבה נועזת, מסקנות ברורות.

אין העולם הזה רוצה, בעמודים אלה, לכפות עליך מסקנה כל שהיא. הוא רוצה להמריץ אותך להסיק מסקנה משלך.

הברירה העומדת לפנינו היא: למנוע מיד בכוח הנשק את התפתחותו הנוספת של המערך הצבאי הערבי, כדי לשברו ולחסלו לפני שיגיע לממדים מסוכנים מדי, או לעשות את כל המאמצים כדי לשבור את חומת־האיבה הערבית על־ידי מדיניות נועזת ורבת־מעוף, שתרכוש ידידים במהרה ותשנה את כוונם של הרוב־ם הערביים.

ישנה גם אפשרות שלישית: לא לעשות כלום, לחכות בעיניים עצומות למה שיביא העתיד. אין זו דרך אשר העולם הזה ממליץ עליה.